

Diakonian virkaan vihityn jakama ehtoollinen sairaan luona -Tuomiokapitulin ohje

Ehtoollinen on tarkoitettu nautittavaksi messussa tai muussa yhteisessä ehtoollisen vietossa. Jos seurakuntalaisen on mahdoton tai hyvin vaikea osallistua messuun tai muuhun yhteiseen ehtoollisen viettoon, hän voi pyytää yksityistä ehtoollista kotiin tai muuhun asuinpaikkaansa.

Pyhitetyt ehtoollisaineet pyritään käyttämään loppuun messussa. Jos niitä jää hieman yli, ne nautitaan loppuun messun päätyttyä sakaristossa. Jos elementtejä jää paljon yli, ne voidaan säilyttää erillisessä astiassa myöhempää käyttöä varten. Tällöin niitä ei enää konsekroida. Jos pyhitettyjä ehtoollisaineita on jäänyt paljon yli, diakoniamiehen virkaan vihitty voi viedä ehtoollisen seurakuntalaiselle, joka ei voi osallistua seurakunnan yhteiseen ehtoollisen viettoon vakavan sairauden tai vastaavan syyn vuoksi. Jos konsekroitua ehtoollisaineita ei ole, pappi toimittaa ehtoollisen sairaan luona. Ehtoollisaineita ei konsekroida "varastoon".

Jumalanpalvelusoppaan ajatuksena on, että ehtoollinen viedään suoraan joko sunnuntai tai muun pyhäpäivän messusta sairaalle. Ajankohta on olennainen ehtoollisen yhteisöllisen merkityksen näkökulmasta. Käytäntö korostaa seurakuntaa ehtoollista viettävänä yhteisönä, kommuunina, ja yhteiseen juhlaan osallistumista. Poikkeustapauksessa diakoniamiehen virkaan vihitty voi viedä ehtoollisen kotiin myöskin viikolla. Tällöin ajankohta on sovittava etukäteen.

Viedessään ehtoollisen sairaalle diakoniamiehen virkaan vihitty toimii ehtoollisavustajana. Hän ei toimita ehtoollista vaan jakaa sen. Sairaalle ehtoollisen välityksellä seurakunnan jäsen osallistuu seurakunnan yhteiseen messuun. Diakoniamiehen virkaan vihityn tulee kertoa, että hän on tuomassa ehtoollista seurakunnan yhteisestä jumalanpalveluksesta, jossa ehtoollinen on toimitettu.

Ehtoollinen voidaan tuoda sairaalle, joka ei muutoin voi osallistua seurakunnan yhteiseen ehtoollisenviettoon. Vakavan sairauden ohella perusteltuja syitä ovat esim. huono liikkuvuus tai vamma, joka estää kirkkoon lähdön. Diakoniamiehen virkaan vihitty voi jakaa ehtoollisen myös sairaan puolisolalle ja lähiomaiselle. Koska kyseessä on yksityinen tapahtuma, tarkoitus ei ole viettää ehtoollista laajemmalla joukolla. Jos tällainen tarve ilmenee, diakoniamiehen virkaan vihitty ohjaa seurakuntalaiset seurakunnan yhteiseen messuun.

On tilanteita, joissa diakoniamiehen virkaan vihitty jakaa ehtoollisen messua seuraavalla viikolla. Tämän tulisi olla poikkeus pääsäännöstä. Mikäli ehtoollisenvietto tapahtuu viikolla, käytännön ohjeistukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Diakoniamiehen virkaan vihityn jakamasta ehtoollisesta tulee antaa seurakuntalaisille tarvittava tieto. Toimiva tiedottamisen muoto ovat diakoniamiehen virkaan vihittyjen työntekijöiden kotikäynnit. Tarkoitus ei ole luoda uutta seurakunnallista toimintamuotoa, vaan vastata niiden tarpeeseen, jotka eivät em. syistä voi osallistua seurakunnan yhteiseen messuun.

Kirkkojärjestyksen mukaan kirkkoherra vastaa sakramenttien oikeasta hoitamisesta. Tästä syystä tulee laatia kirkkoherran johdolla diakonian virkaan vihityille viranhaltijoille käytännön ohjeet siitä, kuinka ehtoollisen vietossa toimitaan, ja perehdyttää heidät tehtävään. Ehtoollisvälineitä sekä pyhitettyä leipää ja viiniä säilytetään kirkon sakastissa, ei kotona. Kirkkoherra ohjeistaa, miten välineet ja aineet saadaan sakastista ja miten ne palautetaan sinne. Kun ehtoollisen vieminen sairaalle tapahtuu välittömästi messun tai muun yhteisen ehtoollisen vieton jälkeen, ehtoollisvälineiden ja -aineiden mukaan saaminen ei ole ongelma. Diakonian viranhaltija huolehtii asianmukaisesta pukeutumisesta silloin, kun hän vie messusta ehtoollista sairaalle.

Kirkkoherra vastaa käytäntöjen läpikäymisestä ja harjoittelusta, jotta diakonian virkaan vihityn viranhaltijan on turvallista ja luontevaa viedä ehtoollinen sairaalle. Liitteenä on toimintaohje diakonisen ehtoollisen viettämisestä sairaan luona.

Liite: Diakonian virkaan vihityn jakama ehtoollinen sairaan luona

Ennen ehtoollisen viettämistä diakonian virkaan vihitty kertoo lyhyesti tuovansa ehtoollista seurakunnan yhteisestä jumalanpalveluksesta, jossa ehtoollinen on toimitettu. Hän jakaa yhteisessä messussa siunattua ehtoollisleipää ja -viiniä sairaalle. Ehtoollinen voidaan jakaa myös sairaan puolisolalle tai lähiomaiselle.

Peitetyt ehtoollisaineet asetetaan valkoisella liinalla peitetylle pöydälle. Pöydälle voidaan asettaa myös risti tai krusifiksi sekä sytyttää kynttilä.

1. Virsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 224, 225, 299 tai 300. Virren sijasta voi olla hiljaisuus.

2. Alkusiunaus

D: Isän ja +Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S: Amen.

3. Johdantosanat

Diakoniatyöntekijä laatii johdantosanat itse tai käyttää seuraavaa:

D: Tuon Sinulle ehtoollisen seurakunnan yhteisestä jumalanpalveluksesta. Herramme Jeesus Kristus on sanonut: "Missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskellään" (Matt. 18:20). Tähän lupaukseen me nytkin luotamme. Kristus armahtaa meitä, kun tunnustamme syntimme. Hän on uskollinen ja vanhurskas. Hän antaa synnit anteeksi ja puhdistaa kaikesta vääryydestä. [Kristuksen armoon turvaten tunnustamme nyt yhdessä syntimme.]

4. Rippi

Rippi voi olla yhteinen tai yksityinen. Yksityisessä ripissä tulee ottaa huomioon siitä annetut ohjeet (ks. yksityinen rippi).

Synnintunnustus

Ripittäytyvä voi tunnustaa syntinsä omin sanoin. Ripin vastaanottaja voi lukea synnintunnustuksen ripittäytyvän kanssa tai hänen puolestaan. Ks. ripin sanamuodot.

Synninpäästö

Ks. synninpäästön sanamuodot.

5. Evankeliumi

Ehtoollisen asetussanat luetaan evankeliumin julistamisen merkityksessä. Rukous voi alkaa kehotuksella: "Kiittäkäämme Herraa, Jumalaamme."

D: Pyhä Jumala, sinä rakastat kaikkia ihmisiä.

Sen vuoksi lähetit Jeesuksen luoksemme.

Hän paransi sairaita, etsi kadonneita

ja piti huolta kaikista, jotka tulivat hänen luokseen.

Hän rakasti meitä loppuun asti ja antoi elämänsä meidän puolestamme.

Herramme Jeesus Kristus, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,
otti leivän, siunasi, mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen:

Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini,
joka annetaan teidän puolestanne.

Tehkää se minun muistokseni.

Samoin hän otti maljan, kiitti ja sanoi:

Ottakaa ja juokaa tästä, te kaikki.

Tämä malja on uusi liitto minun veressäni,

joka vuodatetaan teidän puolestanne syntien anteeksiantamiseksi.

Niin usein kuin te siitä juotte, tehkää se minun muistokseni.

S: Amen.

6. Uskontunnustus

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

7. Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

8. Ehtoollisen jakaminen

Ehtoollisleipä ja ehtoollisviini otetaan esille.

Ateria

Leipää jaettaessa lausutaan: Kristuksen ruumis, sinun puolestasi annettu.

Viiniä jaettaessa lausutaan: Kristuksen veri, sinun puolestasi vuodatettu.

Päätössanat

D: Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis ja veri kätkeköön sinun henkesi, sielusi ja ruumiisi iankaikkiseen elämään.

9. Kiitosrukous

Rukous voi olla myös vapaamuotoinen ja sisältää myös esirukouksen.

D: Rukoilkaamme.

1. Jumalamme ja Isämme. Me kiitämme sinua siitä, että olet ravinnut meitä pyhällä ehtoollisella. Vahvista meissä uskoa, toivoa ja kärsivällisyyttä. Kiitos, että saamme heikkoina olla sinua lähellä. Auta meitä pysymään elämässä ja kuolemassa sinun ominasi. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.

2. Taivaallinen Isä, me kiitämme sinua ehtoollisen lahjasta, jolla vahvistat uskoamme sinuun. Liitä meidät rakkaudessa toinen toiseemme ja säilytä meissä ikuisen elämän toivo. Kuule rukouksemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.
S: Amen.

10. Herran siunaus

S: Amen.

11. Virsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 229, 276, 309 tai 332.